

Episcop român prii

asupra-și

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane " " " " pe 1/2 an 5 " " România și străinătate pe an 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "	Prețul inserțiunilor Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor, până la 200 de cuvinte 8 cor de aci în sus 10 coroane	Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIUNEA Librăriei și Tipografeiei diec. în Caransebeș
---	--	--

Adunarea din Biserica Albă

Adunarea generală din acest an a Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului, s'a ținut Duminică și Luni în 29 și 30 August a. e. la Biserica Albă.

Comitetul și mulțimea membrilor Reuniunii au sosit încă Sâmbătă sara și la tren au fost întâmpinați prin frumoasele cuvinte ale d-lui I. M. Roșu, primarul orașului, și de comitetul aranjator.

Sâmbătă sara ni-s'a dat ocaziune a lua parte la conferința d-lui A. P. Vojen despre „Carmen Sylva”.

Duminică după serviciul divin președintele T. Lința deschide adunarea prin următorul discurs:

Onorată adunare generală!

„Învățătorul este chemat a împreuna ceriul cu pământul”, așa ne-a întâmpinat un venerat legiuitor înainte cu 19 ani, cu ocaziunea unei excursiuni.

Să cercetăm dar întru cât ni-s'ar putea atribui cu drept cuvânt acest epitet elogios.

Marele Învățător-Dumnezeu a fost trimis dela Tatăl, ca să reformeze învățământul, punându-l pe baze morale adevărate și prin aceasta să întoarcă pe oameni dela rătăcire scoțându-i dela întunec la lumină, dela moarte la viață și făcându-i moșteni împărăției celei cerești, adevă: să împreune ceriul cu pământul.

El dar, Învățătorul cel mare al omenimei, arată învățătorului scopul final al activității lui.

Aceasta se arată în mod foarte învederat și din răspunsul, când Ioan, auzind de faptele (minunile) lui Isus, a trimis la dânsul pe doi din învățăceii săi să-l întrebe: „Tu ești cel ce are să vină, sau să așteptăm pe altul?” Și răspunzând Isus le-a zis: „Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce auziți și vedeți: orbii văd și schiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții înviază și șaracilor se predică evangelia”.

Din aceste indigetări ale Învățătorului-Mântuitor rezultă, că nu prin fraze rostite la răspântiile drumurilor, ci prin fapte, cari vorbesc (se laudă) de sine, se manifestează activitatea adevăratului învățător.

Și iar într-alt loc zice: „După faptele voastre vă vor cunoaște pe voi oamenii, precum se cunoaște pomul după rodurile sale”.

Rodurile unei școale bune, ale adevăratei activități învățătorești sunt dară:

Orbii văd. — Cred, că este de prisos a observa, cumcă aici nu este vorba de orbia trupească.

Au nu sunt orbi spiritualminte totii aceia, pe cari îi aduc părinții la școală? Învățătorul deci făcând pe oculistul, le aprinde lumina minții și le face ochii capabili pentru vedere. Fără lumină nici ochiul cel mai ager nu poate vedea, și un ochiu slab nici lumina cea mai intensivă nu o simțește. Nu vecinic orbi să rămână școlarii noștri, ci să devină accesibili pentru lumina făcliei cerești, a cărei raze influențează în mod binefăcător asupra inimii lor.

În urma aceasta prejudeții vechi, credința deșeartă, cari sunt feți ai întunerecului, dispar tot mai mult — orbii văd.

Ce rezultat măreț acesta al activității învățătorului!

Orbia trupească este un rău mare, cea spirituală mai mare, iar cea sufletească, care împedecă a afla calea mântuirii, cel mai mare.

Schiopii (paraliticii) umblă. — Puteri amorțite, paralizate sunt încă în băiat, cari trebuiesc deșteptate înainte de a se desvolta. În tot locul schiopătă, de aceea îi venim în ajutor cu cărja, până ce i-am osercitat și întărit puterile întratăta, ca — delăturând de sine cărja — să meargă pe picioarele sale, — paraliticii umblă.

Leproșii se curățesc. — Scăderile sufletești sunt o lepră urită; și de câte ori nu intră micul cetățean infectat cu adânci scăderi sufletești în școală. Învățătorul deci desbracă sufletul de haina cea veche îmbrăcându-l în haina curăției, sădește mereu germele faptelor bune învățându-l să urască păcatul și

să iubească adevărul, făcându-se astfel doftor sufletesc, spre al curăți de lepră. Fericit apoi învățătorul, binecuvântată școala, care pe cei leproși, când îi dămite, îi poate trimite preșoților, căci sunt curăți.

Surzii aud. — Ca sunetele unei limbi străine trec la început cuvintele învățătorului pe lângă urechea școlarilor; el le aude, dar nu le înțelege. Acum apoi urmează suspinul „Effata“ (deschide-te), până când se deschide urechea abia făcându-și cale adevărurile predicate de o sută și de o mie de ori îndesert — întrând în urechea și inima micului învățăcel.

De câte ori n'a trebuit să exclame Învățătorul-Dumnezeu: „Ochi au și nu văd; urechi au și nu aud“? Cu cât mai vartos noi învățătorii-oameni! Însă tocmai aici se cere perseverență nețărmurită și indulgență de fer, până când în fine adevărul — de atâtea ori neauzit — află intrare, — surzii aud.

Morții înviază. — Da învățătorule, tu poți scula pe cei morți, dacă vei avea atâta credință, cât un grăunte de muștar! Ce va să însemneze însă mort? Priviți colo în natură, tot ce este învechit, trecut, vestejit, amortit, este mort. În tot locut însă prin conc lucrarea naturii din rămășițele vegetațiunii moarte răsare vegetațiune nouă; viață nouă strălucește în tot locul.

Astfel să se întâmple și la noi în școală. Lăsați să peară principiile ruginite și ideile învechite, nu lăsați să vegeteze mai departe! Înlocuiți-le cu rezultatele experienței îndelungate și din genul aceluia se ridică ca finicul fătul nou — progresul. Unde se simția mai înainte mirosul putrejunii, se desvoltă viața nouă, — morții înviază.

Săracilor se predică evanghelia. — Școala nu face deosebire între avut și sărac, ea se oprește mai ales la vameși și predică deopotrivă și celor săraci drepturile eterne ale omenimei referitoare la mențiunea ei pentru împărăția ceriului. Ea propagă credința, iubirea și speranța, cele trei virtuți cardinale, pe cari se bazează morala creștinească. Ea stăruiește, ca întreg poporul să fie pătruns și însoțit de nemărginita putere și bunătate a lui Dumnezeu. — În aceasta se predică săracilor evanghelia.

Aceasta este dară caracteristica unei școale, cum ar trebui să fie.

Dacă dară vom nisul, — zic vom nisul, pentru-că, după cum bine știm, suntem toți numai fii ai oamenilor și nici pe departe nu ne putem numai învățătoridumnezei —, ca așa să fie, atunci vom aduce faptele noastre în consonanță cu idigetările Învățătorului-Dumnezeu, — atunci numai ne-am apropiat de elogiosul epitet: „Învățătorul este chemat a împreuna ceriul cu pământul“. Puterea spre aceasta însă să o cerem în toată ziua de sus, de unde vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit.

Cu aceasta am onoare a declara adunarea generală de deschisă.

Despre decursul adunării vom raporta în numărul viitor.

D
ferință
admirat la u-
și excelentul mod de predare. Ne-a surprins însă îndrăzneala necvalificabilă de a pași în fața unui public român de lepe cu o conferință, al cărei obiect este combaterea indirectă a religiei creștine și propagarea celui mai cras materialism și teosofism. Ne mirăm de indulgența publicului nostru, care nu să revoaltă, când este atacat în cele mai nobile sentimente ale lui, în sentimentele religioase-morale; ne mirăm și mai mult, când noi românești fac reclamă fără cap unui pseudo-filosof modern de calibrul d-lui Vojen, care numai român și creștin nu este. Poate că tocmai aceasta este și cauza, pentru ce i-s'a dat voie d-lui Vojen să cutriere părțile locuite de Români din Ungaria.

Luni, după încheierea adunării, a avut loc un prânz comun. În decursul prânzului s'au rădicat frumoase toast pentru Maestatea Sa Împăratul și Regele nostru, pentru P. S. S. Domnul Episcop diecezan, pentru reprezentanții orașului, inspectorul școlar, reprezentantul Reuniunii surori din diecesa Aradului etc.

Oaspeții au părăsit Biserica Albă parte Luni sara, parte Marți dimineață.

O constatare

Las', că în Adunarea generală a învățătorilor noștri s'au ivit momente de „deprimare“ și „disgust“, la ivirea căror momente poate că nu tocmai învățătorii poartă vina, totuș putem înregistra, și momente de „înălțare“. Un astfel de moment înregistrează „Drapelul“ din Lugoj.

„La adunarea generală — scrie „Drapelul“ — a azistat dela început până la sfârșit, ca reprezentant al guvernului, inspectorul școlar al comitatului Timișoara, d-l Carol *Sebesztha*...

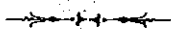
„Aceasta a fost prima adunare a Reuniunii învățătorilor noștri pe teritoriul comitatului Timișoara, de când este d-sa inspector regesc de școale în acel centru.

„Nu este trebuință să spunem, cum a judecat și apreciat d-l *Sebesztha* pe învățătorul român până acum, dar ținem să subliniem, că terminându-se adunarea a declarat în public d-l inspector, că după cele eseriare la adunare nu numai și-a întregit cunoștințele, dar și-a îndreptat și multe păreri de mai înainte. În discursul său loial și deschis a adus astfel de elogii învățătorilor noștri, încât cei-ce priviau la început cu neîncredere zelul d-lui inspector de a fi pretutindeni, au aplaudat cu frenesie cuvintele lui de încheere.

„Și aceste cuvinte ale inspectorului regesc sunt un rezultat pozitiv al adunării. Nu e vorba, ca acum să se schimbe peste noapte soarta școlii și a invă-

țatorului român în spre un Episcop român priștiunea această taie prea adânc în v... decât să se poată provoca o soluție asupra-ștrabilă pe baza impresiunilor dela o adunare.

„Dar nu este permis nici să se desconsidere declarațiunile, ce le-a făcut dl Sebesztha la adunare. Știm cu toții prea bine, că ce rol important au inspectorii regești în viața școalelor noastre, din cari multe depind dela raportul ce-l dă inspectorul către guvernul, care l-a trimis. Și dacă prezentarea și lucrarea învățătorilor noștri la adunare a fost de natură a schimba în bine multe din părerile de mai înainte, suntem în drept a presupune, că această îndreptare a părerilor poate da ansă la aprecierea școlii noastre în o lumină mai adevărată și mai favorabilă decât până acum, din partea celor ce prin lege sunt impuși să controleze învățământul nostru popular“



Spiculiri din istoria bisericii gr. orientale din Austro-Ungaria

(Fine)

În decursul morbului și după moartea episcopului Nicolae Dimitrieviciu, dieceza Timișorii a fost administrată de vicarul metropolitan Iosif Stoianoviciu, carele a fost denumit cu condițiunea, ca cât timp va administra episcopia Timișorii să deplătească pasivele repositului episcop, după cum se adeverește prin rescriptul curții din Viena către administrația camerală din Timișoara, ddto 3 August 1744 (vid. Barothi Adattár. vol. I pag. 64).

Poate că și acest Iosif s'a numit pe sine metropolit al Timișorii, precum se vede din inscripția da pe mormântul său dela mănăstirea Partoșului. Natural, că pe timpul păstoriei sale în dieceza Timișorii și Iosif să fi sfințit vre'un antimis la atare biserică numindu-se pe sine metropolit al Timișorii. Valurile întunecoase ale trecutului însă până acum nu ne-au descoperit un atare antimis.

Administrația această alui Iosif nu a ținut mult timp, căci în 15 August 1745 se confirmă de episcop al Timișorii George Popoviciu.

Următorul legal alui Nicolae Dimitrieviciu și a administratorului Iosif Stoianoviciu, un alt episcop legal al Timișorii, o fiul Bisericii Albe George Popoviciu (1745—1757—1759), care încă pela anul 1746 sfințește și împarte antimise la bisericile din eparhia sa cu inscripții slavonești numindu-se „George Popoviciu Mitropolitom Temesvarkon“ (Vezi antimisul de astăzi dela biserică sârbească din *Checia română*, în comitatul Torontal). O singelie dela dânsul are datul 27 Iulie 1749 unde e subscris „Smeritul Mitropolit George Popoviciu“.

Iar după moartea Mitropolitului Carlovețului Isaia Antonoviciu întâmplată la 22 Ianuarie 1748

administrează tot George Popoviciu episcopul Timișoarii metropolia până în toamna anului 1749, când se instalează legalul metropolit Paul Nenadoviciu (1749—1769) confirmat abea la 30 Martie 1750 (Adattár vol. I pag. 98).

Înaltul rescript de curte din 25 Aprile 1750 notifică administrațiunii camerale din Timișoara, cumcă noul alesului arhiepiscop-metropolit al ecle-siei greco-orientale, Paul Nenadoviciu, îi se dă dreptul iurisdicțional în spiritualibus et ecclesiasticis peste națiunea și clerul iliric.

Acest Episcop George Popoviciu însă nu înecătă a se numi pe sine și acum, când doară numai administra metropolia, metropolit al Timișorii și al Lipovii, după cum să adeverește cu antimisul bisericii din comuna Rădminești (protopopiatul Belințului).

Inscripția tradusă din limba slavoană sună așa: »Acest antimis s'a sfințit prin Prea Sfințitul Domn George Popoviciu dreptcredinciosul metropolit al Timișorii și al Lipovei la 23 Novembre 1752«.

Am mai aflat încă un antimis slavon dela anul 1754 la sf. biserică cea veche din Cadar, protoprosbiteratul Buziașului, cu titlul de metropolit al Timișorii a acostui episcop.

Aici aflu demn de a mai pomeni de un alt document de tot extraordinar, carele îl aflăm păstrat în arhivul episcopiei Aradului. Acole și astăzi se păstrează două antimise vechi din anul 1715, în care episcopul Aradului Ioanichie Martinoviciu (1710—1722) se numește pe inscripția slavoană a acestor două antimise: Metropolit al Ienopolei, a Aradului, a Zărândului și a Bihorului, comitate, care sunt sub stăpânirea augustului împărat Carol V (recte VI) anul 1715 Iunie 3. Doară ultima rază de fabuloasa metropolia necanonică a Ienopolei?

Episcopii Ienopolei mai de multe ori administrau metropolia Belgradului sau Albei Iulii, adevărat în timpuri fortuneose de grele încercări pentru ortodoxie, când principii Ardealului nu permitoau întregirea metropoliei cu adevăratul și canonicul său păstor legal, ci incredințau administrarea metropolei episcopului de Ienopolea, carele în urmarea aceasta se titula: *Mitropolit a Ienopolei*, doară și atunci, când nu era de fapt administrator la metropoliei Albei Iuliei!

Această împrejurare de existență canonică a metropoliei Ienopolei este absurdă, până când cineva ne va prezenta document autentic, demn de toată credința, că ar fi fost metropolie canonică și legală!

Fericitul Nicolae Tincu Velea pomenia în Istoria bisericească a Românilor bănățeni, pg. 185-6, cumcă există un Iosif metropolit, carele e înmormântat în mănăstirea Partoșului și carele nu e indus în șitul metropoliților din Carlovăț?

Acesta este, după cum am văzut deja în acest tractat, episcopul Iosif Stoianoviciu din Constaița de lângă Carlovăț, carele fiind foarte învățat, a vorbit mai multe limbi, precum limba latină, germană, ilirică, greacă și română și ca predicator excelent a fost în serviciul metropoliei 15 ani (1741—1756). Pentru înalta sa erudiție metropolitul Pavel Nenadoviciu l-a făcut vicar metropolitan, și ca atare a administrat epărhiia Aradului în decurs de 4 ani (1750—1753, pag. 240) și a doua oară epărhiia Timișorii (pag. 268) dela 3 August 1744 până la 15 August 1745, când se confirmă legalul episcop al Timișorii George Popoviciu, precum se poate vedea din actele aflătoare în arhivele numitelor episcopii. Murind la anul 1774-5 s'a înmormântat la mănăstirea Partoșului, de unde a fost doară de naștere? Probabil, că au fost de neam român, căci pe atunci nu erau Sârbi în Partoș ci numai români ca și astăzi.

Și dânsul s'a numit, când doară administra Mitropolia Carloveștilui *per abusum* »Metropolit«, ca și alții episcopi din trecut. În seria metropoliților nu a putut fi luat nefiind legal și consacrat canoniceste de metropolit.

Întreaga episcopie de Constaița a trecut foarte repede de armele imperiale la unire întră anii 1754—1774.

Cine va dispune de material mai bogat referitor la această materie bisericăscă binevoească a lua cuvânt, căci e timpul suprem, — lupul a intrat deja în staul, ca să răpească tot trecutul bisericii române ortodoxe din marele imperiu Austro-Ungar!

Popa Milian

Când s'a întemeiat orașul Caransebeș și ce știm din trecutul lui?

(Urmare)

S'a născut în 13/25 Novembrie 1835 în comuna *Simon*, cercul politic *Bran*, comitatul *Făgărașului*. Tatăl lui *Ioan* a fost învățator, moșul paroch în aceea comună. Școala populară a cercetato la tatăl său, carele pe acel timp era unul dintre cei mai renumiți învățatori din cercul *Branului*.

În anul 1846 în etate de 11 ani părinții l'au dat la școala de atunci normală romano-catolică din Brașov. În urma resbelului civil erupt în anul 1848 ocupându-se Brașovul, edificiul școlii normale s'a prefăcut în spital militar și școala a fost închisă, iar el a plecat acasă la părinți, unde nu a aflat stări îmbucurătoare.

Tatăl său în timpul acela fortunat a fost ales vicetribun al gloatelor (gardei-naționale) din *Bran* și fiind acum și *Branul* ocupat prin maiorul *Dobokay* tatăl său s'a văzut necesitat a fugi în România, ale cărei frontiere le păziau atunci casaci rusesci.

A
lalomit.
câzaci rusesci, un...
rriorul României la *Bezdead* și mai târziu la *Târgoviște*.

La stăruința tatălui său și tinerul *Ioan* dimpreună cu maică-sa și cu ceilalți frați a trecut în 20 Martie 1849 în România prin pasul „Strunga” și a fost escortat la *Târgoviște*, în care oraș sau susținut până în Iunie 1849 când s'au înfors cu toții sănătoși în *Simon*.

Fiindecă școlile erau închise părinții, l'au trimis în orașelul din România „*Câmpul lung*” de învățacel la o prăvălie, unde s'a susținut până după împăciuirea țerei. În anul 1850 părinții l'au adus acasă și l'au trimis la școală în Brașov. Aici cu alți mulți conșcolari a ascultat un curs practic la directorul gimnasiului mic catolic de atunci *Iacob Mureșan* și cu începutul anului școlastic 1850/1 a intrat în I-ma clasă gimnasială fiindu-i profesor *Andrei Mureșan*, renumitul poet, carele în anul 1851 fiind numit translator pentru limba română la locotenința imperială regală de atunci a Transilvaniei în Sibiu, a părăsit pentru totdeauna terenul instrucțiunii publice.

După absolvirea acestui gimnasiu de patru clase a continuat studiile la gimnasiul romano-catolic și mai târziu de stat în Sibiu.

În anul 1853 eara înainte de sărbătorile Născerei Domnului a reposedat moșul, fostul preot *Nicolae Bartolomei* în etate de 73 de ani.

Fruntașii de atunci din părochia reposedatului bunic dorind să-l aibe următor al stimatului și iubitului lor păstor sufletesc reposedat, au mers la episcopul de atunci, la marele *Andrei* să se roage, ca tinerul *Ioan* să fie primit în teologie. Însă nu au reușit.

Astfel s'a continuat studiile gimnasiale în Brașov și Sibiu, și a depus cu succes eminent examenul de maturitate la gimnasiul de stat din ultimul oraș în anul 1857.

Absolvând gimnasiul a voit să urmeze studiile filosofice dar neputând obține nici un stipendiu s'a înscris la academia de drepturi în Sibiu, întreținându-se prin dare de lecțiuni private la copiii familiilor fruntașe.

Absolvând studiile juridice a intrat în anul 1860 la locotenința de atunci imperială regală de practicant de concept. Mai târziu a fost numit practicant de concept la guvernul regesc transilvănean.

În toamna aceluiaș an a fost transferat la *Cancelaria autică transilvană la Viena* în calitate de cancelist, la care la un an au înaintat de adjunct de concept. Totodată s'a înscris de nou la facultatea juridică a universității vieneze spre completarea studiilor sale juridice.

Reactivându se Episcopia Caransebeșului, al cărei titular a fost numit în Iunie 1865 *Ioan Popasu*, carele pe acel timp se află în Viena ca deputat al dietei transilvanene la senatul imperial, a primit provisor

postul de secretar la fericitul Episcop român prim al Caransebeşului.

Cu acest post a luat asupra-şi o sarcină foarte grea. Diecesa Caransebeşului s'a reactivat din 6 protopresbiterate ale episcopiei sârbesci *Vérset* şi din 4 protopresbiterate ale episcopiei sârbesci din *Timişoara*. Doue părţi ale acestei diecese noave se aflau pe teritoriul comitatelor Caraş, Timiş şi Torantal, iar a 3-a parte a ei aparţinea confiniului militar bănăţean împărţit în regimentele român, sârb şi german bănăţean, cu sediul în Caransebeş, Biserica albă şi Panciova. 10 comune aparţineau societăţi privilegiate de căi ferate cu sediul în Reşiţa montană. Amintim această împrejurare, pentru că din ea se poate vedea, că închegarea, respective consolidarea noiei diecese a fost întreprindere împreună cu multe ostenele şi greutăţi, deoarece la resolvirea agendelor Consistoriului a trebuit să se ţină cont de diferitele sisteme de administraţiune ale episcopioilor de mai înainte, respective ale teritoriilor politice.

Pelângă acestea mai trebuie să observăm că în anul 1853 s'a fost înfiinţat în Lugoj Episcopia greco-catolică cu intenţiunea vedită, ca cu timpul să se atragă la ea toţi românii din aşă numitul Banat, cari se aflau sub jurisdicţiunea bisericească a episcopioilor sârbesci.

Tuturor acestora diecesa Caransebeşului de nou reactivată era un spin în ochi şi lupta trebuia suportată cu energie şi demnitate pe toată linia.

Cu toate acestea fericitul episcop în credinţa sa neclintită în viitorul neamului românesc şi a bisericeii ortodoxe răsăritene române, sprijinit în toate de Bartolomei n'a desperat şi în butul tuturor neajunsurilor, prin muncă neîntreptă şi prin o pacienţă proverbială i-a succes a învinge toate greutăţile.

După moartea episcopului *Popasu* s'a retras şi a primit la magistratul oraşănesc din Caransebeş postul de senatorul al doilea, iar mai târziu postul de prim-senator. Alegându-se primariul Constantin Burdia preşedinte la comunitatea de avere azi e activ în calitate de primar substituit.

(Va urma)

Lecţiuni din Religieune

31. Ioan Botezătorul şi Botezul lui Isus

(Urmare)

Ținta 2 (specială): *Cum a venit Isus la Ioan să se boteze.*

I

Unde a trăit Isus înainte de păşirea sa între oameni? În Nazaret. Unde boteza Ioan? Pe lângă Iordan, aproape de Ierusalim. Ce cale trebuia să facă

Isus? Dela Nazaret pă'n la locul unde boteza Ioan. Aceasta era o cale lungă de 3—4 zile. Cum va fi făcut-o Isus? Pe picioare. Galileea, ca toate celelalte provincii, nu vorbea decât de Ioan Botezătorul; Galileenii urmând pilda celorlalţi Iudei, veniau la Ioan, să se boteze. Isus se amestecă printre caravanele din ţara lui şi veni în valea Iordanului. (Pentru descrierea călătoriei cf. „Isus în templul din Ierusalim“). Ce va fi văzut Isus, când a sosit la locul, unde boteza Ioan? Popor mult, Ioan în mijloc predicând sau botezând. Ce vor fi făcut cei sosiţi din nou? Şi ei au ascultat predica lui Ioan. Dar Isus? Oare va cunoaşte Ioan pe Isus?...

II

Predarea restului istorioarei şi reproducerea.

Aprofundarea: De ce nu voeşte Ioan să boteze pe Isus? De ce voeşte Isus să se boteze? Ca să împlinească ceea ce avea să facă fiecare Israelit, nu însă ca să se cureţe de păcate (Pentru ce? Isus nu e păcătos).

Ce se întâmplă după botezarea lui Isus? (Fenomene extraordinare pe cer). Ce însemnează pogorîrea Duhului sânt, glasul din ceriu? De acum înainte Isus nu mai este teslarul din Galilea; vâlul, ce îl ascundea de mulţime se rupe: *El se arată* ceea ce este, — *Hristos Fiul lui Dumnezeu*. Trimisul necunoscut, asupra căruia s'a pogorit Duhul sânt nu mai este ceea ce se părea a fi — fiu al omului, — ci Fiul al lui Dumnezeu. Duhul care sălăşluea întru dânsul şi pe care nu-l vedea nimenea, se arată văzut şi îl arată mulţimii: Mesia poate lucra de acum înainte. Cu acest act se începe viaţa lui publică, se vede natura, rolul lui divin, toată menirea şi puterea de care va fi călăuzit. Primul lui act public, este un act de umilinţă: El vine să ceară dela Ioan botezul instituit pentru păcătoşi.

III

a. Cine a vorbit din cer la botezul lui Isus Hristos? Dumnezeu *Tatăl*. Cine se boteza în riul Iordanului? Dumnezeu *Fiul*. Cine s'a pogorit din cer peste Fiul? Dumnezeu *Duhul sânt*. Noi ştim, că este *un singur Dumnezeu*. De astădată însă Dumnezeu ni se arată în *trei persoane*. Cum se poate aceasta?... „*Tatăl este Dumnezeu, Fiul este Dumnezeu şi Duhul sânt este Dumnezeu; şi cu toate acestea nu sunt trei dumnezei, ci un Dumnezeu*“ (Simbolul atanasian).

Aceasta ne-o putem închipui încâtva, dacă ne gândim la următoarele: soarele, lumina şi razele sale sunt trei lucruri deosebite, şi totuş numai unul (cum aşă?); rădăcina, trunchiul şi crengile unui arbore sunt trei lucruri deosebite şi totuş sunt numai un arbore; isvorul, riul şi fluviul, legate nedespărţit între ele şi totuş deosebite; trei lumini arzând în acelaşi loc şi amestecând lumina lor; focul, lumina şi căldura înfăţişând asemenea treimea în unime; trei facultăţi deosebite în acelaş suflet omenesc: mintea, voinţa şi memoria. „Sufletul este chipul lui Dumnezeu, întrucât el are treimea puterii sau a facultăţii şi unitatea natu-

rii, dar puterile sau facultățile spiritului omenesc sunt: memoria, mintea și voința. Prin cea dintâi sufletul se aseamănă lui Dumnezeu Părintele; prin a doua lui Dumnezeu Fiul; prin a treia: lui Dumnezeu sântul Duh. Și precum în Sânta Treime, deși sunt trei persoane, cu toate acestea nu sunt trei dumnezei, ci un singur Dumnezeu, astfel în sufletul omenesc, deși sunt trei puteri sau facultăți spirituale, nu sunt totuși trei suflete, ci un singur suflet...!" (În lumea fizică fiecare corp are trei dimensiuni: lungime lățime și înălțime; spațiul, în care se mișcă toate corpurile, are aceleași dimensiuni; timpul, în care corpurile se desvoltă și se transformă se compune așijderea din trei părți, neapărate: trecutul, prezentul și viitorul; etc.) „Trei sunt, cari mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul și Duhul sânt, și acești trei sunt unul“ (I. Ioan 5, 7).

1. Tatăl este mai înainte de veci din sine însuș, Fiul este născut mai înainte de veci din Tatăl, Duhul Sânt purcede din Tatăl mai înainte de veci. Deci: Fețele dumnezești se deosebesc prin însușirile lor personale.

2. a. Tatăl este Dumnezeu, Fiul este Dumnezeu, Duhul Sânt este Dumnezeu.

Tatăl este duh atotdeplin, Fiul este duh atotdeplin, Duhul Sânt este duh atotdeplin.

Deci: Fețele dumnezești au ființă comună (= sunt de o ființă).

b. Tatăl

Fiul e rațional, atotputernic, atotștiutor, etc.

Duhul sânt

Deci: Fețele dumnezești au însușirile dumnezești comune.

c. Tatăl, Fiul, Duhul sânt — a făcut lumea, grijește de lume, etc.

Deci: Fețele dumnezești au comun lucrarea dumnezească.

Sistem. În Dumnezeu sunt trei persoane (fețe): Tatăl, Fiul și Duhul sânt. „Trei sunt cari mărturisesc...“

Fețele dumnezești se deosebesc prin însușirile lor personale: Tatăl e din sine însuș, etc.

Fețele dumnezești au comun ființa, însușirile și lucrarea dumnezească.

b. Din cele văzute cu ocazia a botezului lui Isus, precum și din cele constatate la istorioarele de pân' aci, cunoaștem, că Isus este Fiul lui Dumnezeu. „Și noi credem și cunoaștem, că tu esti cu adevărat Fiul lui Dumnezeu“ (Ioan 6, 69).

c. Deja și înainte de Ioan a trimis Dumnezeu pe unii bărbați, cari au pregătit inimile oamenilor pentru primirea lui Isus; anume? (Avram, Moise, David, Ilie.) Asemănați faptele lor cu ale Botezătorului!... Și în zilele noastre sunt astfel de oameni... (Părinți, învățătorii, preoții). Asemănați lucrarea lor cu a Botezătorului!... Cum trebuie să se arate oamenii, cum trebuie să vă purtați voi față de acești bărbați, ca într-adevăr să poată intra Hristos în inimile voastre? (Cf. poporul Israelitean). „Gătiți calea Domnului“ (Isaia 40, 3).

IV

Sânta Treime... Isus e Fiul lui Dumnezeu... „Gătiți calea Domnului“.

V

Cum înțelegi tu taina despre sânta Treime?

Despre un om sânt (Augustin) se spune, că a cugetat mult asupra acestei taine, și așa îngândurat umbla odată pe lângă mare. Acolo a văzut un copilăș, care ducea apă din mare într'un gropiț făcut în pământ pe țărmul mării. Întrebându-l sfântul, ce face, — copilășul i-a răspuns, că voește să mute marea în gropiț. Întrucât se potrivește la noi această întâmplare în ceea ce privește taina despre S. Treime? (Mintea copilărească credea, că va putea muta marea în gropiț; mintea noastră, crede, că va putea cuprinde taina).

De ce cântăm în troparul dela Botez: „În Iordan botezându-te tu, Doamne, închinarea Treimei s'a arătat...?“

Ce ar predică astăzi Ioan aici în comuna noastră?

Prin ce se deosebește botezul lui Ioan de botezul nostru?

Rugăciuni: „Prea Sântă Treime...“ „Lumină lină...“

Cântarea bisericească: „Sânt Dumnezeule...“ „Câți în Hristos v'ați botezat...“ „Cari pe Heruvimi...“ „Dumnezeu e Domnul și s'a arătat nouă...“ Chinonicul (priceasna) Botezului: Arătat-u-s'a darul cel mântuitor tuturor oamenilor.

Ce ziceri se mai potrivește la istorioara de față? „Fericiți cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu...“ „Darul cel mântuitor...“ „Așa a iubit Dumnezeu lumea...“ etc.

(Va urma)

Varietăți

Personale. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecezan, Nicolae Popea, a plecat Joi dimineață la Băile Erculane. Pe Prea Sântia Sa l-a însoțit I. P. C. Sa Domnul Arhimandrit și Vicar episcopesc Filaret Musta, care deja s'a și reîntors la Caransebeș.

Bibliografie

Prezidiul „Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului“ aduce la cunoștință, că au apărut:

Protocoalele Adunărilor generale, ținute în anii 1899—1902. Prețul 1 cor.

Protocolul Adunării generale ținute în anul 1903 și **Raportul comitetului** pe anul societar 1903/4. Prețul 60 de fileri.

Se pot procura dela cassarul Reuniunii Dr Petru Barbu, profesor în Caransebeș.

Anuarul VII al Societății pentru fond de Teatru Român pe anul 1902—1903. Tip. A. Mureșianu, Brașov.

*

A apărut „Oglinda vieții sociale sau convorbiri economice — publice“ manual prelucrat pentru poporul român de Exarchul arhiepiscopesc *Simeon Cobilanschi*, paroh la biserica sântei Paraschive în Cernăuți, după „Manuel de l'économie politique morale“ de M. I. — I. Rapet. Prețul unui esen. plar 5 cor.

Această carte se recomandă Onoraților preoți, putându-se scoate din ea multe cunoștințe folositoare.

*

Manual de limba germană întocmit de Dr. *Constantin Lacea* profesor. Partea I și II. Editura Librării Ciurcu, Brașov. 1904.

*

Ierarchia Românilor din Ardeal și Ungaria de Dr. *Augustin Bunea*. Blaș, 1904. Tipografia Seminarului Arhidiecezan. Prețul 3 cor. (Pentru România 4 lei).

*

Cărțile „Aurorei“ se vor scoate în două serii, cuprinzând: Seria I. 1. Împăratul Traian, urzitorul neamului românesc. 2. Retragerea legiunilor și invaziunile barbare. 3. Descălecarea lui Negru-Vodă. 4. Împărăția româno-bulgară. 5. Stefan cel Mare. 6. Horia, Cloșca și Crișan. 7. Tudor Vladimirescu. 8. Răpirea Basarabei. 9. Unirea bisericească în Transilvania. 10. Unirea principatelor. 11. Procesul Memorandului, Lupta prin pasivitate parlamentară. 12. Carol I. — Seria II. Răsboaiele cu Dacia și colonizarea. 2. Vinirea Ungurilor. 3. Descălecările în Moldovă. 4. Răsboaiele Românilor. 5. Mihaiu Viteazul. 6. Ioan Huniade eroul creștinătății. 7. Avram Iancu. 8. Răpirea Bucovinei. 9. Deșteptarea națională în Transilvania și luptele din 1848. 10. Războiul pentru neamul românesc. 11. Soarta Românilor din țările îndepărtate. 12. Cartea Măririi Neamului Românesc a celei din trecut și a celei viitoare. În fie-care lună, la început va ieși o broșură de 160—200 pagini 8° mic. Broșura I. va ieși la începutul lunii Octomvrie a. c. Dacă se va abona un număr îndestulitor de exemplare, cărțile vor fi ilustrate. În vânzare cu numărul prețul unei broșuri va fi: 1 coroană 20 bani. Până la 31 August st. n. a. c. tipografia editoare primește abonamente cu prețul de 12 coroane 60 bani, pentru 12 numeri, ori în două rate à 6 coroane 40 bani, și în cazul din urmă însă abonamentul e obligator pentru o întreagă serie de 12 numeri. Numele (la cerere expresă numai inițialele ori pseudonimele) tuturor abonaților, cu al căror concurs se vor scoate cărțile „Aurorei“, împreună cu sumele plătite, se vor însămna într'un catalog, care se va tipări pe paginile din urmă ale broșurei nr. 12. Gherla, Iulie 1904. Tipografia „Aurora“ A. Tudoran.

*

Candela, foaie bisericească-literară. Anul XXIII. Nr. 8 are următorul cuprins: Dr. Gheorgiu: Adresații epistolei către Galateni — Dr. Isopescul: Introducere la cartea Iob — Dr. V. Tarnavski: Profetul Haggai.

(Introducere șicom-entar). *Манастирскій. — Слово въ день усненія Пресвятой Богородицы. Голованскій. — Вопросы сельских прихожанъ о различныхъ душеполезныхъ предметахъ съ отвѣтами на нихъ.* Scurte comunicări. — Întrebări și cazuri păstorale — Cronică. Prim-Redactor Prof. Dr. Emilian Voitschi, Cernăuți, Strada Francisc 34. Editor și Administrator Prof. Dr. Teodor Tarnavski, Cernăuți, strada Cherescul 4. Abonament anual 8 cor.

*

Luceafărul, Anul III. Nr. 14—16 are următorul sumar: Premiul „Luceafărului“ Oct. C. T. — Yocohama-Tochio de Otilia de Cozmuța — Poveste (poesie) de Z. Bârsan — Japonia (Informațiuni asupra țării și poporului) de T. O. Codru — Din poezii Japonezi (poesie) de Othmar — O româncă în Japonia de T. — Incognito de Anton Cehov — Despre arta Japonezilor de Otilia de Cozmuța — George Dima de Dr. S. P. — Hora Ciinilor (poesie de A. Petőfi) de O. Goga — Hora Lupilor (poesie de A. Petőfi) de O. Goga — Pressa Japoneză de M. Aegea — Tragedia omului (Madách) Tabloul VII de Octavian Goga — Foi Răzlete (schită) de Dr. S. P. — Cronică și notițe. — Cărți și reviste. — Ilustrații. — Ecouri.

În editura

Tipografiei și Librăriei diecesane din Garansebeș

au apărut:

Dr. Petru Barbu: **Cărți de Religione pentru școlarele elementare** — aprobate de autoritățile noastre bisericești școlare: — 1, Istorioare Religioase-morale, edițiunea II, 1904 (30 fil.); 2, Istorioare Biblice, edițiunea IV, 1902 (30 fil.); 3, Istorioare Bisericesci, edițiunea II, 1901 (30 fil.); 4, Catechismul, edițiunea IV, 1904 (40 fil.).

” ” **Cărți de Religione pentru școlarele medii**: 1, Istoria sântă a Testamentului Vechiu, edițiunea II, 1900 (80 fil.); 2, Istoria sântă a Testamentului Nou, edițiunea II, 1904 (80 fil.); 3, Istoria Bisericească, edițiunea IV, 1903 (1 cor.).

” ” **Religiunea în școala poporală**, indegetări metodice, 1897 (60 fil.).

” ” **Religiunea în școala veche și în școala nouă**, 1899 (1 cor.).

” ” **Isus Cristos**, cu cuvintele sântei Scripturi, (2 cor. 50 fil. — Ediția poporală 1 cor.).

*

Petru Buzera: **Preparațiuni la cărțile de Religione** ale prof. Dr. Petru Barbu: **I. Istorioare Religioase-morale**, edițiunea I, 1903 (1 cor.).

Concurse

Pentru ocuparea definitivă a postului de învățător la școala gr. or. română din **Apadia** protopresbiteratul Caransebeșului se escrie concurs cu termen de 30 de zile.

Emolumente :

Salar în bani gata 600 cor.

Relut în bani pentru 16 metri lemne de foc (8 m. pentru școală și 8 m. pentru învățător) 64 cor.
Două jugere de pământ ce aduce venit 70 cor.
Intravilanul școlar de $\frac{3}{4}$ jug. ce aduce venit 20 cor.

Pentru conferințele învățătoresți 20 cor.

Pentru scripturiscă 10 cor.

Pentru servitiul curatorei școlare 20 cor.

Pentru participare la înmormântări 40 fil.

Locuința liberă în edificiul vechiu al școlii.

Concurenții au să-și înainteze petițiunile lor la P. On. Oficiu protopresbiteral în Caransebeș.

Concurenți pătați și compromiși nu se vor admite, Alesul învățător va fi îndatorat a purta cantoratul, scripturistica comitetului și sinodului parohial și a compune socoțile bisericii și cultului.

Pentru servitiul prestate în alte comune nu se dau emolumente.

Concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare.

Apadia în 10 Iunie 1904.

1--3 [46]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza ordinațiunii consistoriale de dtdo 14 Iulie 1904 de sub Nr. 2377 se escrie concurs pentru ocuparea postului de preot în parohia de clasa III-a din **Gornia-Liubcova**, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană.

Emolumentele sunt :

1. Sesiunea parohială, după care sunt a se suporta sarcinile publice.

2. Locuință liberă în casa parohială.

3. Salar în bani gata 360 cor. pentru săvârșirea grătită a următoarelor funcțiuni : molitva moașei, botezul, înmormântarea simplă, și umblarea la praznice.

4. Stola uzuată dela cununii și alte funcțiuni preoțești.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca concursurile lor provăzute cu documentele prescrișe și adrese comitetului parohial, să le subștearnă oficiului protopresbiteral din Iam în termenul de sus având dânsii cu prealabilă încunoștințare protopresbiterală a se înfățișa în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica locală.

Gornia-Liubcova în 25 Iulie 1904. 3--3 [45]

Comitetul parohial

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistor diecezan dtdo 19 Februarie 1903 Nr. 4556 Șc. ex 1902 se escrie licitațiune minuendă pentru edificarea de nou a unei cămări și a plafonului dela locuința învățătorului dela școala gr. ort. rom. din **Jidovini** tractul Bocșei montane, cu prețul de esclamare de 581 cor. 44 fil.

Licitațiunea se va ține în 29 Aug. (11 Septembrie) 1904 în școala gr. ort. rom. din loc.

Planul și specificarea de spese se pot vedea la președintele comitetului parohial. Licitanții vor avea a depune la licitațiune vadiul de 10% a prețului de esclamare în bani gata ori în hârtii de valoare. Contractul încheiat între comuna bisericească și întreprinzător se redică la valoare de drept după aprobarea lui din partea Ven. Consistor diecezan.

Jidovini în 8/21 August 1904

3--3 [44]

Comitetarolu phial.

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei seci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei reumatismului, recelelor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârțurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor **1 sticlă 2 cor.**

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morhuri, precum, palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comanzeze **Laxbonbons** zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul **1 cor.**

Chimicale, drogoue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucțiune pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri russice, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mâni. Articoli cosmetice, oleu pentru păr, Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de artielu din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vê veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în **Békás-Megyér, fő-utca 45 szám**

1--10 [47]

Budapest mellett.